Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2554/2013, ECLI:CZ:NS:2014:30.CDO.2554.2013.1

Číslo: 66/2014

Právní věta:

Řízení zahájené dříve u jiného soudu členského státu EU ve věci rodičovské zodpovědnosti, v němž bylo vydáno pouze opatření podle ustanovení čl. 20 Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 (nařízení Brusel II bis) nezakládá překážku věci zahájené ve smyslu ustanovení čl. 19 odst. 2 nařízení Brusel II bis k řízení ve věci rodičovské zodpovědnosti zahájené později u českého soudu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.02.2014

Spisová značka: 30 Cdo 2554/2013

Číslo rozhodnutí: 66

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Právo Evropské unie, Pravomoc soudu, Překážka zahájeného řízení (litispendence), Rozhodnutí cizích soudů, Styk s dítětem, Výchova nezletilých dětí, Výživné

Předpisy: čl. 10 bod iii Nařízení (ES) č. 2201/2003
čl. 11 odst. 7 Nařízení (ES) č. 2201/2003
čl. 19 odst. 1 Nařízení (ES) č. 2201/2003
čl. 19 odst. 2 Nařízení (ES) č. 22001/2003
čl. 19 odst. 3 Nařízení (ES) č. 2201/2003
čl. 2 bod 7 Nařízení (ES) č. 2201/2003
čl. 8 odst. 1 Nařízení (ES) č. 2201/2003
§ 104 odst. 1 o. s. ř.
§ 243d písm. b) o. s. ř. ve znění od 01.01.2013

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O b v o d n í s o u d pro Prahu 5 usnesením ze dne 29. 3. 2013 zamítl návrh matky na přerušení řízení do rozhodnutí o příslušnosti španělského odvolacího soudu (výrok I) a dále zamítl návrh matky na vyslovení nepříslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 5 a na zastavení řízení o úpravu poměrů k nezletilému M. J. (výrok II). Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že ve Španělsku bylo řízení ve věci úpravy výchovy a výživy nezletilého poprvé zahájeno dne 23. 7. 2010 španělským soudem Juzgado de Violencia sobre la Mujer N Tres, Madrid (jako soudem prvního stupně), kdy bylo rozhodnutím ze dne 28. 2. 2011 nařízeno předběžné opatření a zároveň vysloveno, že španělský soud nemá mezinárodní

příslušnost k projednání věci a toto rozhodnutí bylo po odvolání obou rodičů rozhodnutím Audiencia Provincial de Madrid, Seccion 22 (jako soudem odvolacím) ze dne 10. 7. 2012 potvrzeno včetně nařízených předběžných opatření. Soud prvního stupně dále uvedl, že rozhodnutím španělského odvolacího soudu (Audiencia Provincial de Madrid, Seccion 24) ze dne 25. 4. 2012 bylo zrušeno rozhodnutí o navrácení (repatriaci) nezletilého do České republiky (dále též „ČR"). Matka opětovně podala dne 23. 7. 2012 v Madridu. návrh na zahájení řízení ve věci úpravy poměrů k nezletilému, ale protože otec podal návrh na zahájení řízení v téže věci u českých soudů již dne 24. 8. 2010, neshledal překážku věci zahájené dříve u španělského soudu a návrhy matky zamítnul.

M ě s t s k ý s o u d v Praze usnesením ze dne 7. 6. 2013 usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že soud prvního stupně prohlásil za nepříslušný a řízení zastavil a rozhodl o nákladech řízení. Odvolací soud posuzoval mezinárodní příslušnosti soudů podle článku 8 Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (dále jen „nařízení Brusel II bis", nebo jen „nařízení") a ohledně obvyklého bydliště nezletilého vyšel z usnesení č. 445 Zemského soudu v Madridu sekce 24 ze dne 25. 4. 2012, v němž „byly podrobně rozebrány důvody, které vedly Zemský soud v Madridu k závěru, že obvyklým bydlištěm nezletilého je Madrid." a bylo zrušeno usnesení soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 18. 5. 2011 o „repatriaci" nezletilého do ČR a zamítnuta žádost o navrácení nezletilého do Prahy, a to ve spojení s usnesením Zemského soudu v Madridu sekce 24 ze dne 21. 5. 2012. Na základě citovaných rozhodnutí dospěl odvolací soud k závěru, že ve věci je dána obecná příslušnost španělských soudů podle článku 8 odst. 1 nařízení Brusel II bis, založená obvyklým bydlištěm nezletilého na území Španělska. Odvolací soud „neměl důvod" se odchylovat od závěrů Zemského soudu v Madridu v citovaném rozhodnutí, že na straně nezletilého nedošlo k protiprávnímu přemístění, ani k protiprávnímu zadržování nezletilého podle článku 3 Haagské úmluvy, neboť „k přestěhování matky s nezletilým došlo se souhlasem otce, jak k němu obvykle docházelo, matka se nezletilému věnovala a vykonávala bezprostřední péči a do Madridu se přestěhovala tři měsíce před porodem, nezletilý se zde narodil a má zde rodinné zázemí". Z týchž premis vycházel též soud prvního stupně č. 93 v Madridu v rozsudku ze dne 25. 1. 2013, v němž s odkazem na článek 8 nařízení Brusel II bis vyslovil příslušnost španělských soudů ve věci úpravy poměrů nezletilého. Odvolací soud neshledal důvodnou námitku otce ve vztahu k rozsudku soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 8. 3. 2013, jímž soud prvního stupně č. 93 v Madridu odmítl odvolání podané soudní prokurátorkou jménem otce nezletilého proti rozsudku ze dne 25. 1. 2013 s odůvodněním, že odvolání bylo podáváno s odkazem na článek 19 nařízení Brusel II bis a soud shledal, že ve věci nejde o předpoklad obsažený v článku 19 nařízení Brusel II bis, neboť bydlištěm nezletilého je město Madrid. Dále uvedl, že již před usnesením Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 17. 5. 2012, a to dne 28. 2. 2011, byl vydán Soudem pro násilí na ženě č. 3 v Madridu rozsudek o předběžném opatření, v němž byl vysloven souhlas mimo jiné též s ustanovením matky k péči a výchově nezletilého, který byl potvrzen rozsudkem vydaným Provinčním soudem v Madridu sekce 24 ze dne 25. 4. 2012 a objasněn rozsudkem ze dne 21. 5. 2012. Rozsudek soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 8. 3. 2013 obsahuje poučení o nepřípustnosti odvolání proti tomuto rozsudku s tím, že odvolání bude při splnění procesních předpokladů možné podat proti konečnému rozsudku. Odvolací soud „neměl důvod pochybovat o tom, že příslušný soud v Madridu postupoval podle španělských procesních předpisů z hlediska své funkční příslušnosti k projednání odvolání a námitku otce v tom směru, že takový postup není možný, proto neshledal důvodnou". Odvolací soud uzavřel, že vzhledem k zahájení řízení u soudu ve Španělsku, který je příslušný k projednání věci podle článku 8 odst. 1 nařízení Brusel II bis, neboť nezletilý má v obvodu španělského soudu obvyklý pobyt, postupoval odvolací soud podle článku 19 odst. 3 nařízení Brusel II bis a prohlásil Obvodní soud pro Prahu 5 za nepříslušný a pro překážku věci zahájené ve smyslu § 83 odst. 1 o. s. ř. řízení ve smyslu § 104 odst. 1 o. s. ř. zastavil.

Proti usnesení odvolacího soudu podal dovolání otec nezletilého (dále též „dovolatel"). Dovolatel

podrobně rekapituluje průběh dosavadního řízení a za stěžejní považuje rozdělení dílčích řízení ve Španělsku a České republice do jednotlivých časových fází.

Za „řízení č. 1“ označuje řízení ve Španělsku, zahájené k návrhu matky ze dne 23. 7. 2010 u madridského Soudu pro násilí na ženách č. 3, jehož předmětem bylo svěření dítěte do její péče. V řízení bylo rozhodnuto tak, že 28. 2. 2011 soud vyslovil svou místní nepříslušnost s tím, že rozhodovat má český soud. V předmětném rozhodnutí bylo rovněž řečeno, že matka zahájila řízení s úmyslem zadržet, tedy nevrátit, nezletilého zpět do jeho obvyklého bydliště, tedy do České republiky. Soudy Španělského království v této otázce shledaly svou nepříslušnost, která byla s konečnou platností konstatována usnesením Soudu Provincie Madrid oddělení č. 22 spis. č. 1119/11 ze dne 10. 7. 2012. „Řízení č. 1“ tak dle dovolatele bylo pravomocně skončeno.

Za „řízení č. 2“ označuje řízení u Obvodního soudu pro Prahu 5, zahájené k návrhu otce dne 24. 8. 2010, pod sp. zn. 50 Nc 749/210, o úpravu poměrů k nezletilému M. J. Důvodem pro podání návrhu na zahájení „řízení č. 2“ bylo protiprávní zadržení syna matkou ve Španělsku. Otec podal návrh na požadavek svěření nezletilého M. do své péče. Obvodní soud pro Prahu 5 zkoumal místní příslušnost ihned na počátku řízení a shledal se jako místně příslušný ve věci rozhodovat.

Za „řízení č. 3“ označuje řízení zahájené prostřednictvím Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí (dále jen „ÚMPOD“) dne 31. 8. 2010 ve Španělsku o navrácení dítěte zpět do České republiky (dovolatelem též označované jako řízení o repatriaci). V „řízení č. 3“ nařídil soud č. 93 v Madridu rozsudkem sp. zn. 280791 D097845/2011 ze dne 18. 5. 2011 matce povinnost nezletilého bezodkladně navrátit do jeho bydliště v České republice, nejpozději však do 20. 6. 2011, a to s odkazem na skutečnost, že byla prokázána tvrzení otce, že došlo k protiprávnímu přemístění nezletilého. Na základě odvolání matky nezletilého byl rozsudek Soudu prvního stupně č. 93 v Madridu přezkoumáván Soudem Provincie Madrid, oddělení č. 24, který usnesením č. 445, spis. č. 1148/11, ze dne 24. 4. 2012 rozhodl původně tak, že odvolání zamítl a zároveň rozsudek soudu prvního stupně potvrdil, toto usnesení pak opravil usnesením ze dne 21. 5.2012, kterým konstatoval, že úmyslem soudu bylo odvolání matky přijmout a shledat důvodným. Soud Provincie Madrid dospěl v „řízení č. 3“ k závěru, že k protiprávnímu přemístění nezletilého nedošlo, neboť jeho poslední přemístění do Španělska bylo učiněno za souhlasu otce.

Za „řízení č. 4“ označuje řízení zahájené ve Španělsku k tvrzenému návrhu matky ze dne 31. 7. 2012 ve věci péče o nezletilého. Matka svým návrhem ze dne 18. 2. 2013 požadovala v „řízení č. 2“ u Obvodního soudu pro Prahu 5 vyslovení místní nepříslušnosti soudu a zastavení řízení. Tento návrh byl Obvodním soudem pro Prahu 5 usnesením zamítnut. Usnesení o zamítnutí návrhu matky odůvodnil Obvodní soud pro Prahu 5 tak, že „řízení č. 2“ u Obvodního soudu pro Prahu 5 bylo zahájeno dříve, než byl podán „zcela nový“ návrh matky o úpravě poměrů k nezletilému ze dne 31. 7. 2012. Obvodní soud pro Prahu 5 tak rozhodl v souladu se stanoviskem kolizního opatrovníka nezletilého – ÚMPOD. Poslední citované rozhodnutí pak bylo změněno dovoláním napadeným usnesením odvolacího soudu.

Ohledně právního posouzení věci lze Městskému soudu v Praze dle názoru dovolatele vytýkat nesprávné právní posouzení otázky místní příslušnosti českých soudů a naprostý nesoulad v rozhodovací praxi soudů. Odvolací soud se dle názoru otce při posouzení obvyklého bydliště dítěte zcela odchýlil od Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí, uveřejněné pod sdělením MZV č. 34/1998 Sb., (dále jen „Úmluva“). Pojmem obvyklého bydliště dítěte se dle Úmluvy myslí místo, kde dítě pobývalo těsně předtím, než došlo k jeho protiprávnímu zadržení. Takto nelze nazývat místo ve státě, do kterého proběhlo nezákonné zadržení, i když z hlediska času mohlo dítě získat užší vztah i ke státu, kam bylo přemístěno. Na tomto nemění nic ani fakt, že zde má dítě nahlášeno trvalé bydliště nebo že se zde narodilo. Odvolací soud se tedy odchýlil od této interpretace a ztotožnil se závěrem španělského soudu v rozhodnutí č. 445 zemského soudu v Madridu, sekce 24,

ze dne 25. 4. 2012, který došel k rozhodnutí, že obvyklým bydlištěm je Madrid, neboť tam má nezletilý trvalé bydliště. Odvolací soud se omezil pouze na zjištění, že dítě má bydliště na území Španělska. Odvolací soud se nezabýval samostatně otázkou místní příslušnosti a časovou posloupností „řízení č. 2" a „řízení č. 4", což je podstatné pro posouzení existence překážky litispendence. Odvolací soud zopakoval závěr soudu španělského, aniž by si uvědomil, že řízení ve Španělsku bylo pravomocně skončeno a návrh matky na zahájení „řízení č. 4" je návrhem zcela novým a zahajuje zcela nové řízení ve věci. Odůvodnění napadaného usnesení trpí dále závažnými vadami, které se týkají nesprávného právního posouzení věci. Odvolací soud uvádí, že dne 28. 2. 2011 byl vydán Soudem pro násilí na ženě č. 3 v Madridu rozsudek o předběžném opatření, v němž byl vysloven souhlas mimo jiné též s ustanovením matky k péči a výchově nezletilého. Dle dovolatele odvolací soud nezohlednil zjištění, že v předmětném rozhodnutí z „řízení č. 1" byla zejména vyslovena místní nepříslušnost španělských soudů s tím, že rozhodovat má český soud. V tomto rozhodnutí bylo rovněž řečeno, že matka zahájila „řízení č. 1" s úmyslem zadržet, tedy nevrátit, nezletilého zpět do jeho obvyklého bydliště, tedy do České republiky, a že dokud nerozhodne ve věci Obvodní soud pro Prahu 5 v „řízení č. 2", je nutné dodržovat předběžná opatření. „Řízení č. 1" vedené ve Španělsku o úpravu poměrů k nezletilému bylo následně rozhodnutím ze dne 10. 7. 2012 Soudu Provincie Madrid oddělení č. 22 spis. č. 1119/11 pravomocně skončeno a španělský soud potvrdil svou místní nepříslušnost. Dovolatelem napadené usnesení tedy trpí tak závažnými vadami, že v odůvodnění odkazuje na rozhodnutí ve zcela jiném řízení, které s „řízením č. 1" a rozhodnutím z tohoto řízení vůbec nekoresponduje a nemělo s ním zhola nic společného. Rozsudek ze dne 25. 4. 2012 vydaný v „řízení č. 3" byl vydán v repatriačním řízení (správně v řízení o navrácení dítěte, pozn. Nejvyššího soudu) a nesouvisel nijak s „řízením č. 1". Překážka litispendence je tedy jasně dána na straně španělského soudu. K zjištění odvolacího soudu, že s pobytem nezletilého po 20. 7. 2010 otec souhlasil, dovolatel uvádí, že ve věci nebyl vyslechnut, a soudy tedy nebylo nikdy najisto postaveno, že dal souhlas k zadržení či nikoliv. Výše uvedené dovolatel – aniž by tento důvod blíže ji vyložil – shledává jako jeden z nedostatků při „přenášení judikatury Evropského soudu pro lidská práva a výkladů ustanovení Úmluvy o právech dítěte do rozhodovací praxe soudů". Odlišné rozhodování a posuzování věci z pohledu jednotlivých stupňů českého soudnictví je dle dovolatele „znakem o nedostatečné informovanosti soudu" a tímto postupem je významně zasahováno jak do rodičovských práv otce, tak do práv dítěte podle zákona o rodině a rozhodnutím Městského soudu v Praze došlo k odnětí zákonného soudce nezletilému i otci. Stejně povšechně dovolatel namítá, že odvolací soud se odchýlil od – nespecifikované -ustálené judikatury dovolacího soudu, Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva. Dovolatel dále namítá, že postupem soudu „zcela jistě došlo k diskriminaci otce", spočívající v prodlužování rozhodnutí ve věci. Ze všech shora uvedených důvodů dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud napadené usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Matka ve vyjádření k dovolání otce uvedla, že dne 25. 1. 2013 vydal Soud prvního stupně č. 93 v Madridu rozhodnutí, kterým byly prohlášeny španělské soudy za příslušné ve věci samé rozhodnout, a to na základě článků 8, 9, 10 a 12 nařízení Brusel II bis a dále vzhledem k rozhodnutí Soudu pro násilí na ženách č. 3 v Madridu ze dne 28. 2. 2011, kterým byla přijata předběžná opatření a k rozhodnutí Soudu Provincie v Madridu ze dne 10. 7. 2012, kterým byla tato předběžná opatření potvrzena, i s ohledem na rozhodnutí Soudu Provincie v Madridu ze dne 21. 5. 2012 o zrušení repatriace nezletilého. Dne 8. 3. 2013 vydal Soud prvního stupně č. 93 v Madridu rozhodnutí, kterým bylo odvolání otce proti rozhodnutí Soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 25. 1. 2013 zamítnuto a toto rozhodnutí o příslušnosti bylo potvrzeno. Dne 11. 7. 2013 vydal Soud prvního stupně č. 93 v Madridu finální rozsudek ve věci péče o nezletilého, kterým svěřil nezletilého do péče matky, stanovil styk nezletilého s otcem vždy jeden víkend v měsíci s tím, že otec si může vybrat termín styku a oznámit jej matce nejpozději 10 dní předem, a to vždy od soboty od 11 hod. do 20 hod. a v neděli od 11 hod. a otec odevzdá nezletilého matce s ohledem na hodinu odletu, bez přenocování. Styk se uskuteční za přítomnosti osoby zvolené matkou; stanovil komunikaci

nezletilého s otcem po Skypu dvakrát do týdne vždy v pondělí a ve čtvrtek v 17 hod. a stanovil povinnost otce platit nezletilému výživné ve výši 400 EUR měsíčně k rukám matky a dále 50 % veškerých mimořádných výdajů nezletilého. Dovoláním napadené usnesení odvolacího soudu tak považuje za správné a souladné s pravidly nařízení Brusel II bis. Matka dále ve vyjádření podrobně reaguje na řadu výtek dovolatele k průběhu řízení a jednání matky, které považuje za lživá. Protože v napadeném usnesení odvolací soud řešil otázku tzv. mezinárodní příslušnosti soudů, vyjímá dovolací soud jen takové skutečnosti, které se k předmětu řízení váží. Dle matky není pravdou, že by otcem označené „řízení č. 1" bylo pravomocně skončeno.

Soud Provincie v Madridu vydal dne 10. 7. 2012 rozhodnutí, kterým zamítl odvolání matky i otce a rozhodnutí Soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 28. 2. 2011 potvrdil, čímž byla potvrzena předběžná opatření. Po tomto rozhodnutí podala matka v zákonné lhůtě dne 31. 7. 2012 návrh na vydání finálního rozhodnutí ve věci samé (dovolatelem dle matky nesprávně označený jako návrh „nový"), na základě kterého byl vydán poslední rozsudek Soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 11. 7. 2013, kterým bylo finálně rozhodnuto ve věci péče o nezletilého. Není rovněž pravdou, že by nezletilý zůstal v Madridu bez svolení otce. Otec do Madridu nezletilého s matkou v červnu 2010 doprovodil, sám se přibližně po měsíci vrátil do ČR a nezletilý zde zůstal s matkou se svolením otce. Dále je potřeba podotknout, že vztah matky a otce se v průběhu jejich manželství začal rapidně zhoršovat, když otec matku fyzicky napadal, až se situace vyhrotila natolik, že matka podala na otce v Madridu dne 16. 7. 2010 trestní oznámení a dále předmětný návrh k Soudu pro násilí na ženách č. 3 v Madridu na svěření nezletilého do její péče ze dne 23. 7. 2010. S ohledem na vše shora uvedené je dle matky dán nepochybný závěr o příslušnosti španělských soudů k rozhodnutí ve věci péče o nezletilého, jenž je zcela v souladu s nařízením Brusel II bis, a to i s ohledem na prokázanou překážku litispendence; matka proto navrhla, aby dovolací soud napadené usnesení odvolacího soudu jako věcně správné potvrdil.

Kolizní opatrovník se k dovolání otce nevyjádřil.

N e j v y š š í s o u d změnil usnesení odvolacího soudu tak, že usnesení soudu prvního stupně potvrdil.

Z odůvodnění:

Jelikož napadené rozhodnutí bylo vydáno 7. 6. 2013, Nejvyšší soud České republiky jakožto soud dovolací při projednání dovolání a rozhodnutí o něm postupoval podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013 (viz přechodné ustanovení čl. II, bod 7, zákona č. 404/2012 Sb.).

Podle ustanovení § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Zákonný census provedený v ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. se zde neuplatní, neboť nejde o věc zde uvedenou (věc upravenou zákonem o rodině), ale o otázku (mezinárodní) příslušnosti soudu.

Z obsahu dovolání je zřejmé, že dovolatel namítá nesprávné posouzení překážky zahájeného řízení (čl. 19 nařízení Brusel II bis), probíhá-li současně řízení v téže věci před vícero soudy členských států Evropské unie. Protože tato otázka dosud v rozhodovací činnosti dovolacího soudu vyřešena nebyla, je dovolání ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné a z níže uvedených důvodů i opodstatněné.

Podle ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř., jde-li o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví. Nespadá-li věc do pravomoci soudů nebo má-li předcházet jiné řízení, soud postoupí věc po právní moci usnesení o zastavení řízení příslušnému orgánu; právní účinky spojené s podáním žaloby (návrhu na zahájení řízení) zůstávají přitom zachovány.

Podle ustanovení čl. 8 odst. 1 nařízení jsou soudy členského státu příslušné ve věci rodičovské zodpovědnosti k dítěti, které má v době podání žaloby obvyklé bydliště na území tohoto členského státu.

Podle ustanovení čl. 2 bod 7. nařízení „rodičovskou zodpovědností" se rozumějí veškerá práva a povinnosti fyzické nebo právnické osoby týkající se dítěte nebo jmění dítěte, která jsou jí svěřena rozhodnutím, právními předpisy nebo právně závaznou dohodou. Tento pojem zahrnuje především právo péče o dítě a právo na styk s dítětem.

Podle bodu 12 úvodních ustanovení nařízení, pravidla pro určení příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti stanovená tímto nařízením jsou formulována s ohledem na nejlepší zájmy dítěte, zejména na blízkost. To znamená, že příslušným by měl být především soud členského státu, ve kterém má dítě své obvyklé bydliště, s výjimkou určitých případů změny bydliště dítěte, nebo soud určený dohodou nositelů rodičovské zodpovědnosti.

Podle ustanovení čl. 10 nařízení v případech neoprávněného odebrání nebo zadržení dítěte jsou soudy členského státu, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před svým neoprávněným odebráním nebo zadržením, příslušné do doby, kdy dítě získá obvyklé bydliště v jiném členském státě, a

> a) každá osoba, orgán nebo jiný subjekt mající právo péče o dítě dá souhlas k odebrání nebo zadržení,
>
> nebo
>
> b) dítě mělo bydliště v jiném členském státě po dobu nejméně jednoho roku poté, co se osoba, orgán nebo jiný subjekt mající právo péče o dítě dozvěděla nebo se měla dozvědět místo, kde se dítě nachází, dítě si ve svém novém prostředí zvyklo a byla splněna nejméně jedna z těchto podmínek:
>
> > i) do jednoho roku poté, kdy se nositel práva péče o dítě dozvěděl nebo se měl dozvědět místo pobytu dítěte, nebyla podána žádost o navrácení dítěte u příslušných orgánů členského státu, kam bylo dítě odebráno nebo kde je zadržováno;
> >
> > ii) žádost o navrácení dítěte podaná nositelem práva péče o dítě byla vzata zpět a ve lhůtě stanovené v bodě i) nebyla podána nová žádost;
> >
> > iii) věc projednávaná u soudu v členském státě, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před svým neoprávněným odebráním nebo zadržením, byla uzavřena podle čl. 11 odst. 7;
> >
> > iv) soudy členského státu, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před neoprávněným odebráním nebo zadržením, vydaly rozhodnutí o právu péče o dítě, které neobsahuje navrácení dítěte.

Podle ustanovení čl. 11 odst. 7 nařízení, pokud již před soudy v členském státě, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před neoprávněným odebráním nebo zadržením, nebylo řízení jednou ze stran zahájeno, musí soud nebo ústřední orgán, který obdrží hlášení podle odstavce 6, informace

takto získané oznámit stranám a vyzvat je, aby v souladu s vnitrostátním právem do tří měsíců od tohoto oznámení doručily svá podání soudu, aby soud mohl prošetřit otázku práva péče o dítě.

Podle ustanovení čl. 19 odst. 1 nařízení, je-li u soudů různých členských států zahájeno mezi týmiž stranami řízení ve věci rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné, přeruší soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první.

Podle ustanovení čl. 19 odst. 2 nařízení, pokud je řízení ve věci rodičovské zodpovědnosti ke stejnému dítěti v téže věci zahájeno u soudů různých členských států, přeruší soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první.

Podle ustanovení čl. 19 odst. 3 nařízení, pokud je určena příslušnost soudu, který zahájil řízení jako první, prohlásí se soud, který řízení zahájil později, za nepříslušný ve prospěch tohoto soudu. V tom případě může strana, která podala návrh u soudu, který zahájil řízení později, podat tento návrh u soudu, který zahájil řízení jako první.

Za rozhodující v přezkoumávané věci Nejvyšší soud považuje, jak odvolací soud odůvodnil závěr o místě obvyklého pobytu nezletilého dítěte v době zahájení řízení, v němž bylo napadené usnesení odvolacího soudu vydáno, jakož i vymezení pojmu „táž“ věc, pokud jde o poměření řízení vedeného ve Španělsku a České republice (členských států Evropské unie), od něhož se následně odvíjí závěr o případné překážce věci zahájené ve smyslu čl. 19 nařízení Brusel II bis.

Nejvyšší soud již v usnesení ze dne 27. 9. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1686/2011, vyložil, že je-li obvyklý pobyt jednoho z účastníků řízení na území jiného členského státu, než ve kterém má proběhnout řízení, zakládá tato skutečnost mezinárodní prvek ve smyslu článku 81 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. Odvolací soud správně uzavřel, že na projednávanou věc se vztahuje nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003, neboť úprava poměrů k nezletilému dítěti (výchova, styk s nezletilým) spadá pod pojem rodičovské zodpovědnosti podle čl. 2 bod 7 nařízení. V citovaném rozhodnutí Nejvyšší soud zdůraznil, že při posouzení otázek týkajících se výkladu nařízení Brusel II bis je třeba vycházet z judikatury Soudního dvora Evropské unie se sídlem v Lucemburku (dále jen „SDEU“), neboť z požadavků jednotného použití práva EU, tak ze zásady rovnosti plyne, že znění ustanovení práva EU, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Evropské unii, přičemž tento výklad je třeba nalézt s přihlédnutím k souvislostem tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (viz zejména rozsudky ze dne 18. 1. 1984, Ekro, 327/82, Recueil, s. 107, bod 11, jakož i ze dne 6. března 2008, Nordania Finans a BG Factoring, C-98/07, Sb. rozh. s. I-1281, bod 17).

Zhodnocení judikatury SDEU vážící se k ustanovení čl. 19 však napadené usnesení zcela postrádá. Přitom již v rozhodnutí ze dne 9. 11. 2010, sp. zn. C-296/10 (dále jen „Purrucker II“) SDEU otázky označené dovolacím soudem, jejichž vyřešení je rozhodující i v přezkoumávané věci, vyložil. S ohledem na cíle sledované nařízením č. 2201/2003 a na okolnost, že text čl. 19 odst. 2 tohoto nařízení namísto odkazu na pojem „litispendence“, jak je používán v různých vnitrostátních právních řádech členských států, stanoví několik materiálních podmínek jako definiční znaky, je třeba dospět k závěru, že pojmy použité v uvedeném čl. 19 odst. 2 za účelem vymezení situace, v níž se uplatní překážka věci zahájené, je třeba považovat za pojmy autonomní (viz v tomto smyslu, pokud jde o Bruselskou úmluvu, rozsudek ze dne 8. prosince 1987, Gubisch Maschinenfabrik, 144/86, Recueil, s. 4861, bod 11).

Sousloví „tentýž předmět“ a „táž věc“ musí být definována s přihlédnutím k cíli čl. 19 odst. 2 nařízení

č. 2201/2003, kterým je předcházet vzájemně neslučitelným rozhodnutím. Soudní dvůr již v rámci Bruselské úmluvy rozhodl, že předmět sporu spočívá v účelu daného návrhu (viz rozsudek ze dne 6. 12. 1994, Tatry, C-406/92, Recueil, s. I-5439, bod 41). Za účelem ověření, zda mají dva návrhy stejný předmět, je třeba přihlédnout k tomu, jaké nároky si žalobci činí v každém z těchto sporů (rozsudek ze dne 8. 5. 2003, Gantner Electronic, C-111/01, Recueil, s. I-4207, bod 26). Krom toho podle výkladu Soudního dvora zahrnuje pojem „věc" skutečnosti a právní normy, které jsou uváděny jako základ návrhu (viz výše uvedený rozsudek Tatry, bod 39). Všichni zúčastnění, kteří předložili vyjádření, správně tvrdí, že překážka věci zahájené se nemůže uplatnit v případě návrhu směřujícího k vydání předběžných opatření ve smyslu článku 20 uvedeného nařízení a návrhu na zahájení řízení ve věci samé.

Rozhodnutí Purrucker II kromě shora zmiňovaného požadavku na autonomní výklad a výklad pojmu „táž" věc formuluje i postup, který soudy členských států použijí v případě, že podle okolností případu lze přijmout závěr o překážce věci zahájené dle čl. 19 nařízení. To ústí do právní věty, že ustanovení čl. 19 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 nejsou použitelná v případě, že je za účelem vydání opatření ve věci rodičovské zodpovědnosti nejprve zahájeno řízení u soudu jednoho členského státu pouze za účelem nařízení předběžných opatření ve smyslu článku 20 tohoto nařízení a později je na návrh směřující k vydání týchž opatření – ať již ve formě předběžných opatření nebo konečného rozhodnutí – zahájeno řízení u soudu jiného členského státu příslušného k rozhodnutí ve věci samé ve smyslu téhož nařízení (první právní věta). Skutečnost, že je u soudu členského státu zahájeno řízení o předběžných opatřeních nebo že je v rámci takového řízení přijato rozhodnutí a že z informací obsažených v podaném návrhu nebo přijatém rozhodnutí nevyplývá, že je soud, před nímž probíhá řízení o předběžných opatřeních, příslušný ve smyslu nařízení č. 2201/2003, nemá nezbytně za důsledek vyloučení existence – v souladu s tím, co případně dovoluje vnitrostátní právo tohoto členského státu – návrhu na zahájení řízení ve věci samé souvisejícího s návrhem na předběžná opatření a obsahujícího poznatky mající prokázat, že soud, před nímž řízení probíhá, je příslušný ve smyslu tohoto nařízení (druhá právní věta). Pokud i přes úsilí vynaložené soudem, který zahájil řízení později, informovat se u účastníka řízení, který se dovolává překážky věci zahájené, u soudu, který zahájil řízení jako první, a u ústředního orgánu nedisponuje soud, který zahájil řízení později, žádnými poznatky, které by umožňovaly určit předmět návrhu podaného u jiného soudu a věc, ve které byl návrh podán, a které by směřovaly zejména k doložení příslušnosti tohoto soudu v souladu s nařízením č. 2201/2003, a pokud z důvodů zvláštních okolností zájem dítěte vyžaduje přijetí rozhodnutí, které lze uznat v jiných členských státech, než je členský stát soudu, který zahájil řízení později, je nutné, aby posledně uvedený soud po uplynutí přiměřené lhůty za účelem obdržení odpovědí na položené otázky pokračoval v přezkumu návrhu, který mu byl předložen. Délka této přiměřené lhůty musí být určena v souladu se zájmem dítěte s ohledem na konkrétní okolnosti dotčeného sporu (třetí právní věta).

Výklad přijatý SDEU ve věci Purrucker II se plně uplatní i v přezkoumávané věci. Předně je třeba zohlednit povahu řízení, která by časově mohla předcházet řízení v přezkoumávané věci (dle označení dovolatele „řízení č. 2") a zakládat tak – při splnění podmínek čl. 19 nařízení – překážku věci zahájené. Tímto řízením je řízení zahájené k návrhu matky dne 23. 7. 2010 u Juzgado de Violencia sobre la Mujer N Tres, Madrid (Soud pro násilí na ženách č. 3, dle českého překladu ve spisu), označované dovolatelem jako „řízení č. 1". V tomto řízení bylo vydáno dne 28. 2. 2011 rozhodnutí, v němž Juzgado de Violencia sobre la Mujer N Tres, Madrid mimo jiné vyslovil, že není mezinárodně příslušný k tomu, aby posoudil předloženou žádost (tzn. svěření dítěte do péče matky), neboť příslušné jsou české soudy. Současně s výslovným odkazem na čl. 20 nařízení Brusel II bis „stanovil předběžná opatření, přičemž se uvedenými opatřeními bude věc řídit, dokud soudní orgán členského státu nepřijme opatření, která bude považovat za vhodná". K odvolání matky Audiencia

Provincial de Madrid, Seccion 22 (Provinční soud v Madridu, Sekce 22, dle českého překladu ve spisu) rozhodnutím ze dne 10. 7. 2012 zamítnul odvolání matky i otce proti rozhodnutí Soudu pro násilí na ženách č. 3 ze dne 28. 2. 2011 a toto rozhodnutí potvrdil. Provinční soud uzavřel, že obvyklé bydliště manželů je v Praze a odmítl odvolání matky „nezávisle na tom, co nakonec vyplynulo z odmítnuté žádosti o navrácení nezletilého M., což proběhlo na základě spisu z 25. 4. 2012 u sekce 24. v Madridu, vydaného v odvolání č. 1.148/11“ (dovolatelem označené jako „řízení č. 3“).

Z výše uvedeného, s přihlédnutím k systematice nařízení Brusel II bis a judikatuře SDEU (věc Purrucker II), je zřejmé, že toto v pořadí první řízení (dovolatelem označené jako „řízení č. 1“), překážku věci zahájené k řízení, v němž je přezkoumáváno usnesení odvolacího soudu (dovolatelem označené jako „řízení č. 2“), založit nemohlo, za předpokladu, že bylo ukončeno rozhodnutím Provinčního soudu sekce 22 ze dne 28. 2. 2011, čemuž nasvědčuje poučení o nepřípustnosti odvolání a absence tvrzení, že rozhodnutí Provinčního soudu sekce 22, bylo následně odklizeno jiným prostředkem. Je tomu tak proto, že španělský soud v řízení o péči o dítě (shodný předmět jako v tzv. „řízení č. 2“) nedovodil svoji příslušnost podle některého v úvahu přicházejících ustanovení nařízení Brusel II bis – a to ani poté, co v jiném řízení bylo zrušeno rozhodnutí o navrácení dítěte do ČR – a pokud stanovil otci povinnosti dotýkající se jeho rodičovské zodpovědnosti a vyživovací povinnosti, činil tak s výslovným odkazem na čl. 20 nařízení. Jak totiž SDEU připomněl v bodě 61 rozsudku sp. zn. C-256/09 (dále jen „Purrucker I“), článek 20 nařízení č. 2201/2003 nelze považovat za ustanovení, které zakládá příslušnost k rozhodnutí ve věci samé. Je však třeba mít za to, jak uvedla generální advokátka v bodech 172 až 175 svého stanoviska, že systém uznávání a výkonu stanovený nařízením č. 2201/2003 se nepoužije na opatření, na která se vztahuje článek 20 tohoto nařízení. Zákonodárce Unie si totiž takové použití nepřál. Jak vyplývá z důvodové zprávy k návrhu Komise z roku 2002, který vedl k přijetí nařízení č. 2201/2003 [dokument KOM(2002) 222 v konečném znění], čl. 20 odst. 1 tohoto nařízení vychází z článku 12 nařízení č. 1347/2000, který převzal článek 12 Úmluvy Brusel II. Jak důvodová zpráva k návrhu Komise z roku 1999, který vedl k přijetí nařízení č. 1347/2000 [dokument KOM(1999) 220 v konečném znění], tak zpráva A. Borrás o Úmluvě Brusel II shodně uvádějí, pokud jde o tyto články, že „pravidlo stanovené v tomto článku omezuje územní účinky opatření na stát, ve kterém byla tato opatření přijata“. Jinými slovy, jestliže španělský soud předběžná opatření dle čl. 20 vydal – jak výslovně uvádí – „dokud soudní orgán členského státu nepřijme opatření, která bude považovat za vhodná“, nerozhodoval ve věci samé, když příslušným k takovému rozhodnutí byl český soud v přezkoumávané věci („řízení č. 2“). Uvedené rozhodnutí by ostatně ani na území ČR vykonatelné nebylo, neboť dle výše připomenutých závěrů SDEU ve věci Purrucker I, nemá opatření podle čl. 20 nařízení extrateritoriální účinky. Z toho se pak podává závěr o absenci řízení zakládající překážku věci zahájené odpovídající výše citované první právní větě rozhodnutí SDEU Purrucker II, že ustanovení čl. 19 odst. 2 nařízení nejsou použitelná v případě, že je za účelem vydání opatření ve věci rodičovské zodpovědnosti nejprve zahájeno řízení u soudu jednoho členského státu pouze za účelem nařízení předběžných opatření ve smyslu článku 20 tohoto nařízení (zde „řízení č. 1“ ve Španělsku, pozn. dovolacího soudu) a později je na návrh směřující k vydání týchž opatření – ať již ve formě předběžných opatření nebo konečného rozhodnutí – zahájeno řízení u soudu jiného členského státu příslušného k rozhodnutí ve věci samé ve smyslu téhož nařízení (zde přezkoumávané „řízení č. 2“ v ČR, pozn. dovolacího soudu).

Překážku věci zahájené v přezkoumávané věci ve smyslu čl. 19 nařízení nemůže založit ani řízení vedené ve Španělsku u Juzgado de 1a Instancia no 93 (dále jen Soud prvního stupně č. 93 v Madridu, dle českého překladu ve spisu) o navrácení nezletilého dítěte do ČR (dovolatelem označované jako „řízení č. 3“, nebo též „řízení o repatriaci“). Je tomu tak již proto, že předmět řízení o navrácení dítěte se s předmětem řízení v přezkoumávané věci zcela míjí, neboť dle čl. 16 Úmluvy po obdržení oznámení o protiprávním přemístění nebo zadržení dítěte podle článku 3 soudní nebo správní orgány smluvního státu, do něhož bylo dítě přemístěno nebo v němž bylo zadrženo, nemohou věcně rozhodovat o právu péče o dítě, dokud nebude rozhodnuto, že dítě nemá být podle této úmluvy

vráceno, nebo nebude-li podán návrh podle této úmluvy v přiměřené lhůtě po obdržení oznámení. Dle čl. 19 Úmluvy rozhodnutí o návratu dítěte, vydané podle této úmluvy, se nedotýká věcné úpravy práva péče o dítě. Protože však k protiprávnímu zadržení mělo dojít ve Španělsku poté, co dříve dítě mělo obvyklý pobyt v ČR, je zapotřebí pro účely přijetí závěru o mezinárodní příslušnosti soudů vycházet z nařízení Brusel II bis a vzít v úvahu i jeho ustanovení čl. 10 písm. b) alinea iii), odkazující na čl. 11 odst. 7 nařízení. To předpokládá, že český soud by si podržel příslušnost ve věci samé do té doby, dokud by v ní nerozhodl. Teprve poté, by mezinárodní příslušnost získal soud, kam bylo dítě původně protiprávně přemístěno, či kde bylo protiprávně zadrženo. Tuto podmínku je třeba mít za nesplněnou, neboť v „řízení č. 3“ dospěl Soud Provincie Madrid, oddělení č. 24, v usnesení č. 445, spis. č. 1148/11 ze dne 24. 4. 2012 k závěru, že k protiprávnímu přemístění nezletilého nedošlo, neboť jeho poslední přemístění do Španělska bylo učiněno za souhlasu otce a rozhodl (opravným usnesením) ze dne 21. 5.2012 tak, že úmyslem soudu bylo odvolání matky přijmout a shledat důvodným. Pak by opět bylo třeba identifikovat řízení ve Španělsku, které se týká „téže“ věci (Purrucker II), jako řízení v přezkoumávané věci a které bylo zahájeno dříve, než řízení v přezkoumávané věci.

Zbývá tak posoudit, zda jím může být řízení označované matkou jako pokračování „řízení č. 1“ a (dovolatelem označené jako „řízení č. 4“). V tomto řízení dne 25. 1. 2013 vydal Soud prvního stupně č. 93 v Madridu rozhodnutí, kterým byly prohlášeny španělské soudy za příslušné ve věci samé rozhodnout. Za věc samu, s ohledem na český překlad tohoto rozhodnutí – je třeba považovat „svěření nezletilého syna do péče a výchovy č. C 625/2012 o jiných záležitostech“. Z textu rozhodnutí dovolací soud nezjistil, kdy bylo řízení zahájeno a zda je či není pokračováním, či obnovením jiného řízení, zejména řízení označovaného dovolatelem jako „řízení č. 1“. V části druhé se španělský soud zmiňuje o řízeních označených dovolatelem jako č. 1, 2, 3 a prohlašuje příslušnými soudy Španělska, „aby se seznámily s případem a aby v současném řízení rozhodly, a konkrétně tento soud“. O odvolání dovolatele proti rozhodnutí ze dne 25. 1. 2013 rozhodl tentýž soud rozhodnutím ze dne 8. 3. 2013 tak, že „neshledal důvody pro postup podle čl. 19, neboť kromě toho, že bydlištěm nezletilého je město Madrid, před usnesením Obvodního soudu pro Prahu 5 (Česká republika) z 17. 5. 2012, v němž se vyslovuje souhlas s předběžnými opatřeními týkajícími se režimu návštěv, již rok předtím – 28. 2. 2011 – byl vydán Soudem pro násilí na ženě č. 3 v Madridu rozsudek o předběžných opatřeních, v němž byl vysloven souhlas, pokud jde o nezletilého M. s řadou opatření, mezi nimiž je ustanovení matky k péči a výchově uvedeného nezletilého. Rozsudek, který byl potvrzen jiným, vydaným Provinčním soudem v Madridu (sekce 24) v rámci odvolání 1148/11 ze dne 25. 4. 2012, byl objasněn dalším rozsudkem z 21. 5. 2012“.

Ve vztahu k tomu řízení matka ve vyjádření k dovolání poukazuje, že podle ustanovení § 771 španělského občanského soudního řádu o předběžných opatřeních, pokud jsou soudem přijata předběžná opatření, musí navrhovatel do třiceti dnů od jejich přijetí podat žádost u soudu prvního stupně na vydání finálního rozhodnutí ve věci samé, jinak by přijatá předběžná opatření pozbyla platnosti. Matka má za to, že s ohledem na uvedené ustanovení splnila svoji zákonnou povinnost a dne 31. 7. 2012, v zákonné lhůtě, podala návrh na vydání finálního rozhodnutí ve věci samé k Soudu prvního stupně č. 93 v Madridu (pozn. Nejvyššího soudu ve lhůtě třiceti dnů ode dne vyhlášení rozhodnutí Provinčního soudu v Madridu, Sekce 22, tj. od 10. 7. 2012).

Nabízí-li tedy matka s odkazem na postup podle § 771 španělského občanského soudního řádu (srov. i bod 21 Purrucker II) závěr, že „řízení č. 4“ je pokračováním původního „řízení č. 1“ pak přehlíží, že pro posouzení mezinárodní příslušnosti soudů, resp. překážku věci zahájené ve smyslu čl. 19 nařízení se použijí výhradně autonomní pravidla v tomto nařízení obsažená. Jak totiž uvádí SDEU (věc Purrucker II, bod 79), existence soudního rozhodnutí, kterým se nařizují předběžná opatření, aniž je v tomto rozhodnutí uvedeno, zda soud, který tato opatření přijal, je příslušný k rozhodnutí ve věci samé, nemůže představovat důkaz existence návrhu na zahájení řízení ve věci samé na podporu

uplatnění překážky věci zahájené bez dalších upřesnění ohledně příslušnosti soudu, který zahájil řízení jako první, a ohledně skutkových okolností obsažených v návrhu na zahájení řízení ve věci samé. Jestliže je však ze soudního rozhodnutí zřejmé, že jsou vydávána opatření jen podle čl. 20 nařízení, překážka věci zahájené se neuplatní. Tak je tomu v přezkoumávané věci s ohledem na obsah rozhodnutí Juzgado de Violencia sobre la Mujer N Tres, Madrid ze dne 28. 2. 2011 a rozhodnutí Audiencia Provincial de Madrid, Seccion 22 ze dne 10. 7. 2012.

Dovolací soud nepřihlížel k poukazu matky na rozhodnutí Juzgado de 1a Instancia no 93 ze dne 11. 7. 2013, kterým španělský soud rozhodl ve věci samé, neboť tomu brání ustanovení § 243f odst. 1 o. s. ř., podle něhož pro rozhodnutí dovolacího soudu je rozhodující stav v době vydání napadeného rozhodnutí odvolacího soudu. Dále je třeba připomenout, že posouzení mezinárodní příslušnosti jsou rozhodné skutečnosti, které tu jsou dány v době zahájení řízení (čl. 16 nařízení) a že jedinou výjimkou ze zásady *perpetuatio fori* je postup podle čl. 15 nařízení o postoupení věci k projednání vhodněji umístěnému soudu. V této souvislosti dovolací soud poukazuje na skutečnost, že dosud nebylo soudem prvního stupně rozhodnuto o návrhu matky na postoupení věci podle čl. 15, učiněném do protokolu při jednání soudu prvního stupně dne 7. 3. 2011. Postup podle čl. 15 však nutně vychází z předpokladu, že příslušný je český soud a z důvodu vhodnosti postupuje mezinárodní příslušnost na soud španělský.

Nejvyšší soud tak uzavírá, že za okolností, jaké jsou v dané věci, měl český soud věc týkající se rodičovské zodpovědnosti k nezletilému dítěti a výživného (v řízení zahájeném dne 24. 8. 2010) věcně projednat a rozhodnout, neboť mu nebránila překážka věci zahájené, když řízení zahájené dříve ve Španělsku (23. 7. 2010) se týkalo opatření podle čl. 20 nařízení Bruselu II bis, které ve vztahu k řízení vedenému u českého soudu tuto překážku založit nemohlo. Bez ohledu na pozdější rozhodnutí španělských soudů a faktické opuštění ČR nezletilým, nedošlo ke změně podmínek zakládajících mezinárodní příslušnost českého soudu (čl. 8 nařízení), ani k postoupení věci k soudu jiného členského státu EU a český soud by proto s nejvyšším urychlením měl rozhodnout ve věci samé.

Protože právní posouzení odvolacího soudu je z výše vyložených důvodů nesprávné a protože dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout, Nejvyšší soud postupem podle ustanovení § 243d písm. b) o. s. ř. změnil usnesení odvolacího soudu tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.